

Datum
2008-12-18

Dnr
555-4677-08
555-6058-08
555-6821-08
555-6862-08
555-6863-08
555-6864-08
555-6923-08
555-6996-08
555-6997-08
555-7212-08
555-7506-08
555-7507-08
555-4635-08

Sändlista

Krav på föreläggande om allmänt kommunalt avlopp för Ireviken i Hangvar och Hideviken i Hellvi.

Beslut

Länsstyrelsen lämnar kravet på att förelägga Gotlands kommun att ordna avlopp i ett större sammanhang genom en allmän va-anläggning i Ireviken och Hideviken utan åtgärd.

Bakgrund

Ett antal fastighetsägare har skrivit till Länsstyrelsen och begärt att Länsstyrelsen ska förelägga kommunen att lösa avloppsfrågan i Ireviken respektive Hideviken genom en kommunal va-anläggning. Länsstyrelsen har skickat frågan på remiss till miljö- och hälsoskydds nämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden och ledningskontoret i Gotlands kommun. Kommunstyrelsen har lämnat ett gemensamt yttrande från kommunen som kom in till länsstyrelsen den 24 november 2008.

Fastighetsägarnas främsta skäl till sin begäran är att vattnet på den egna fastigheten är otjänligt och att ett flertal av fastigheterna inom området har brunnar som är förorenade av bakterier och att därför va-frågan måste lösas i ett större sammanhang. Många har bifogat kopior på vattenanalyser som visar att deras vatten är otjänligt.

Andra skäl för en gemensam va-anläggning som framförts är bl.a.:

- hänvisning till länsstyrelsens sedan länge uttalade målsättning att skydda Ireån
- va-frågan bör lösas i ett större sammanhang som skett i t.ex Själsö, Herrvik, Ljugarn och Axelsro
- trots omfattande brunnssanering består det otjänliga dricksvattnet
- ett reningsverk planeras i Hide i samband med projektering av 15 nya tomter. Reningsverk utan kommunens medverkan har haft stora bekymmer på annat håll och är ingen lösning på problemet.

Yttrande från Gotlands kommun

Kommunstyrelsen har lämnat ett gemensamt yttrande från kommunen. Kommunstyrelsen framför att kommunen inte är beredd att omprioritera nuvarande va-plan när det gäller en utbyggnad av kommunalt VA. De synpunkter som framförts av boende i området kommer

att finnas med i det beslutsunderlag som ligger till grund för kommande prioriteringar vid revideringen av den kommunala va-planen 2010.

Fastighetsägares synpunkter på kommunens yttrande

De fastighetsägare vars namn/adress har kunnat identifieras har givits möjlighet att kommentera kommunens yttrande (förutom två fastighetsägare som kom in med sina krav den 15 december 2008). Fem fastighetsägare vid Ireviken har lämnat yttranden. De synpunkter som framförts är bl.a.:

- skydd av Ireån bör hanteras i ett sammanhang och då i samband med detaljplaneläggning av Ireområdet
- kommunen hänvisar till äldre provtagningar av vatten. De borde känna till alla nyare vattenprover som visar på otjänligt vatten
- det är orimligt att de boende själva i området ska lösa anslutningsfrågan genom samordning och finansiering av mångmiljonprojekt

Lagstiftning

Kommunen har en skyldighet att ordna vattentjänster. Detta framgår i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster 6 §:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va- anläggning.

I samma lag 51 § framgår att länsstyrelsen utövar tillsyn:

Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Motivering

Det finns många områden på Gotland där det är problem med att få rent dricksvatten och där det finns ett behov av att lösa va-frågan i ett större sammanhang. I områden med fritidshus har belastningen genom enskilda avlopp ökat över tiden. Det beror både på kraven på en högre standard och på att husen utnyttjas större delar av året inklusive övergång till permanentboende. I ett tätbebyggt område där alla har sina egna avlopp och sina egna vattentäkter finns alltid en risk för bakteriepåverkan av dricksvattnet. På Gotland är det ofta sprickig berggrund och tunna jordlager vilket ökar riskerna. Eftersom det här är ett problem som finns på många områden har kommunen tagit fram en långsiktig plan för va-utbyggnad på Gotland. Planen antogs av kommunfullmäktige 2002 och reviderades 2006. Den kommer att revideras nästa gång 2010.

Länsstyrelsen anser att den av kommunen antagna planen för va-utbyggnad på Gotland är av tillräckligt hög kvalitet och att de prioriteringar som görs är väl motiverade. Av bilaga 3 a-1 i planen framgår att önskemål/förfrågningar om anslutning till kommunalt VA i Ireviken fanns med vid planarbetet. Områden på Gotland med behov av va-lösning i större sammanhang har prioriterats i tre olika grupper, 1, 2 och 3 där 1 är högsta prioritet. Ireviken och Hideviken har placerats i prioritet 2. Det finns en skriven kommentar till varje område. För Ireviken står:

Viss risk för vattenproblem om sanitära standarden ökar. F n ej kända vattenproblem. Inga fler bygglov eller avloppstillstånd ges om inte gemensam avloppslösning finns att tillgå.

För Hideviken står:

Dåliga markförutsättningar för enskilda avloppslösningar i området. Enskilda vattentäkter samt samfällt vatten. Begränsad vattentillgång. Flertalet fastigheter har någon form av avloppsanläggning. Ett antal fastigheter kan komma att anslutas till gemensam avloppslösning inom närmaste året. Ärende ligger i samrådstadie under 2005/6.

Länsstyrelsen har kunnat konstatera att kommunen följer den upprättade planen. Även om va-kollektivet genom taxan betalar de kostnader som uppkommer så måste en kommun av praktiska skäl bygga ut VA inom kommunen på ett planerat sätt. Allt kan inte göras genast. Takten i utbyggnaden har ökat de senaste åren och kommunen kommer att lägga ner stora resurser i va-utbyggnaden framöver. En prioritering som gjorts måste kunna upprätthållas under en tid. Utan det blir utbyggnaden och planeringen allt för ryckig för att kunna fungera på ett rationellt sätt. Kommunen reviderar planen vart fjärde år. Länsstyrelsen anser att det är en lämplig tidsintervall.

Några fastighetsägare framför betydelsen av Ireån. Länsstyrelsen anser att Ireåns nedre del, som går genom det område som nu är aktuellt vid Ireviken, utgör den i särklass viktigaste biotopen för den gotländska havsöringen samt den rödlistade arten flodnejonöga. Miljön är unik då den utgör en av de få kvarvarande strömsträckorna med relativt orörd biotop. Både Naturvårdsverket och Fiskeriverket klassar denna del av Ireån som nationellt särskilt värdefull. När det gäller de befintliga enskilda avloppen så bedömer inte Länsstyrelsen att de utgör något akut hot mot de biologiska värdena i Ireån. Länsstyrelsen skulle inte acceptera några tillkommande utsläpp till Ireån, men det är inte aktuellt i detta fall.

När det gäller både Ireviken och Hideviken kan Länsstyrelsen konstatera att det av planen framgår att det finns ett stort behov av att lösa va-frågan i ett större sammanhang. Detta gäller många områden och Ireviken och Hideviken har båda fått prioritet 2. Ett av kriterierna för prioritet 1 är ”saneringsbehov av befintliga enskilda avlopp pga dricksvattenföroreningar”. Länsstyrelsen har fått in skrivelser från ett antal fastighetsägare i Ire med otjänligt vatten. Det finns alltså numera kända vattenproblem. Skrivelser från elva fastighetsägare i Hide för fram att det finns stora problem med vattenförsörjningen. Länsstyrelsen anser ändå inte att kommunens pågående arbetet i enlighet med prioriteringarna i va-planen ska ändras. Planen kommer att revideras under 2010 och då kommer bl.a. de problem som nu uppmärksammas att finnas med i bedömningen och en ev ny prioritering kommer att göras.

Hur man överklagar

Detta beslut kan inte överklagas.

Enskilda kan inte ansöka om att länsstyrelsen ska förelägga kommunen enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster. Enskilda kan därför inte överklaga beslutet. Upplyningsvis kan meddelas att berörda fastighetsägare istället har möjlighet att väcka talan vid Statens va-nämnd.

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av Karin Fager, chef. Föredragande har varit Per Junker, miljöhandläggare. I hanteringen av ärendet har även deltagit Frida Eklund, vattenhandläggare och Jerker Loré, jurist.

Karin Fager

Per Junker

Kopior:

Kommunstyrelsen Gotlands kommun

Tekniska nämnden, Gotlands kommun

Miljö och hälsoskyddsnämnden, Gotlands kommun